

Γυναίκες της Άμφισσας.

Από τη Νύμφη Άμφισσα στη Λενιώ της Χάρμαινας: οι γυναίκες μιας λαμπρής πόλης

1 2000-12ος αι. π.Χ.

Θέση Άμπλιανος: οικισμός προϊστορικών χρόνων και θολωτός τάφος της μυκηναϊκής περιόδου.

2 8ος-7ος αι. π.Χ.

Πρώτη κατοίκηση της Άμφισσας. Οι Λοκροί της Κεντρικής Ελλάδας (Οπούντιοι και Εσπέριοι/Οζόλες) ιδρύουν τους Επιζεφύριους Λοκρούς στην χερσόνησο της Καλαβρίας (Ιταλία). Ίδρυση της Δελφικής Αμφικτιονίας με δικαίωμα μίας ψήφου για τους Οζόλες Λοκρούς.

3 480 π.Χ.

Κατά τη διάρκεια της εκστρατείας του Ξέρξη (480-479 π.Χ.) οι κάτοικοι των φωκικών πόλεων στον Κηφισό ποταμό και μέρος των κατοίκων των Δελφών καταφεύγουν στην Άμφισσα για να προστατευτούν από τον κίνδυνο των Περσών.

4 426 π.Χ.

Κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο (431-404 π.Χ.) οι Αμφισσείς εξ αιτίας της εχθρότητας με τους Φωκείς συμμετέχουν στις πολεμικές επιχειρήσεις των Σπαρτιατών κατά της Ναυπάκτου και μετά την αποτυχία τους κατά του Αμφιλοχικού Άργους.

5 353 π.Χ.

Κατά τον Γ' Ιερό πόλεμο (356-346 π.Χ.) οι Αμφισσείς εμπλέκονται από τους πρώτους στη σύγκρουση εναντίον των Φωκίων, αλλά φαίνεται ότι αυτοί κατέλαβαν την πόλη. Το τέλος του πολέμου βρίσκει τους Αμφισσείς στο πλευρό του νικητή του πολέμου Φιλίππου Β' των Μακεδόνων, ο οποίος αναλαμβάνει τον ρόλο του προστάτη του δελφικού ιερού.

6 339-338 π.Χ.

Επειδή οι Αμφισσείς καταπατούν την ιερή χώρα των Δελφών, προκαλούν τον Δ' Ιερό πόλεμο και την επέμβαση του Φιλίππου Β', ο οποίος τελικώς τους επιβάλλεται και τους τιμωρεί.

7 279 π.Χ.

Η Άμφισσα συμμετέχει ενεργά με την αποστολή 400 οπλιτών στην απόκρουση των Γαλατών επιδρομών εναντίον του ιερού των Δελφών.

8 190 π.Χ.

Οι ρωμαϊκές δυνάμεις υπό τον Μάνιο Ακίλιο Γλαβρίωνα (M. Acilius Glabrio) πολιορκούν την Άμφισσα, χωρίς να κατορθώσουν να την κυριεύσουν.

9 2ος αι. μ.Χ.

Κατά την περιήγησή του ανά την Ελλάδα (περ. 160-180) η Άμφισσα ονομάζεται από τον Πausανία «μεγίστη καὶ ὀνομαστοτάτη πόλις τῶν Λοκρῶν».

10 6ος αι.

Σύμφωνα με φιλολογική μαρτυρία («Συνέκδημος» Ιεροκλέους) κατά τις αρχές της βασιλείας του Ιουστινιανού (527-565) η Άμφισσα εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πόλη στην κεντρική Ελλάδα παρά τις βαρβαρικές επιδρομές των προηγούμενων δεκαετιών. Βάσει άλλης μαρτυρίας (Προκοπίου «Περὶ Κτισμάτων») ο αυτοκράτορας επιδεικνύει οικοδομικό ενδιαφέρον για την περιοχή του Κρυσσαίου κόλπου, άρα λογικά και για την Άμφισσα.

11 981/996

Βουλγαρικές επιδρομές καταστρέφουν (προσωρινά) την πόλη.

12 12ος αι.

Κοντά στο Κάστρο κτίζεται ο ιερός ναός της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, σημαντικότερο μνημείο της εποχής.

13 1204

Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Σταυροφόρους. Η περιοχή γύρω από το Κρυσσαίου πεδίο παραχωρείται στον Φράγκο ιππότη Thomas d' Autremencourt I (Θωμάς Α'). Η πόλη ονομάζεται Σάλωνα και καθίσταται έδρα της Αυθεντίας των Σαλώνων.

14 1213-1215

Για σύντομο χρονικό διάστημα ο Μιχαήλ Α' Άγγελος Κομνηνός Δούκας, δεσπότης της Ηπείρου, καταλαμβάνει την πόλη.

15 1311

Η Καταλανική Εταιρεία επικρατεί των Φράγκων στη μάχη του Αλμυρού και η περιοχή περνά στην εξουσία τους.

16 1394

Οι Τούρκοι καταλαμβάνουν για πρώτη φορά την πόλη.

17 1402

Ο Θεόδωρος Παλαιολόγος, δεσπότης του Μυστρά, καταλαμβάνει την πόλη, αλλά την παραχωρεί στους Ιωαννίτες Ιππότες.

18

1445

Η πόλη και η περιοχή της περνούν εκ νέου στον έλεγχο των Οθωμανών Τούρκων.

19

1453

Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς Τούρκους.

20

1687

Τα Σάλωνα επαναστατούν κατά τη διάρκεια του βενετοτουρκικού πολέμου (1684-1699) υπό τον σπλαρχηγό της περιοχής Κούρμα και τον επίσκοπο Σαλώνων Φιλόθεο. Η πόλη παρέμεινε ελεύθερη ως το 1696.

21

1703

Συγγραφή του Χρονικού του Γαλαξιδίου από τον ιερομόναχο Ευθύμιο.

22

1770

Κατά τη διάρκεια των Ορλωφικών οι κάτοικοι της περιοχής κινητοποιούνται ανεπιτυχώς με αρχηγό τον Κορνά Τράκα.

23

24 Μαρτίου 1821

Ο επίσκοπος Σαλώνων Ησαΐας κηρύσσει την έναρξη της Επανάστασης στην Ι. Μονή Προφήτη Ηλία στο Χρυσό Φωκίδας.

24

10 Απριλίου 1821

Ανήμερα του Πάσχα το Κάστρο των Σαλώνων απελευθερώνεται.

25

15-17 Νοεμβρίου 1821

Συγκαλείται στην πόλη η Συνέλευση της Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος υπό την προεδρία του Θ. Νέγρη και συντάσσεται ο «Οργανισμός του Αρείου Πάγου, Γερουσίας της Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος» ή «Νομική Διάταξις της Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος» (Αττική έως Μακεδονία).

26

1828

Ο Αχμέτ μπέης Δεβόλης παραδίδει με συνθήκη το Κάστρο των Σαλώνων στον Δημήτριο Υψηλάντη.

27

1829

Με την απελευθέρωση της Ελλάδος τα Σάλωνα γίνονται πρωτεύουσα της Γενικής Διοίκησης Στερεάς Ελλάδος υπό τον Αυγουστίνο Καποδίστρια, αδερφό του κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια.

28

1836

Η πόλη μετονομάζεται επίσημα σε Άμφισσα. Αναπτύσσεται σταδιακά σε μεγάλο κέντρο της περιοχής στηριζόμενη στην καλλιέργεια και το εμπόριο της ελιάς, καθώς και την παραγωγή και το εμπόριο βιοτεχνικών προϊόντων.

29

1837

Ιδρύεται και οργανώνεται ο Δήμος Αμφισσέων.

30

1880

Γεννιέται στην Άμφισσα ο παιδαγωγός και κύριος εκπρόσωπος του εκπαιδευτικού δημοτικισμού, Αλέξανδρος Δελμούζος.

31

1899

Η Άμφισσα γίνεται πρωτεύουσα του Νομού Φωκίδος.

32

1923

Εγκατάσταση προσφύγων από τη Μάκρη της Μικράς Ασίας.

33

1927-1931

Εικονογράφηση του Μητροπολιτικού Ναού της Ευαγγελίστριας στην Άμφισσα από τον Σπύρο Παπαλουκά.

34

1941-1944

Η Άμφισσα καταλαμβάνεται από Γερμανούς. Το Κάστρο της κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο χρησιμοποιείται και πάλι για πολεμικούς σκοπούς.

Ανακαλύπτοντας
τη ΦωκίδαΕκπαιδευτικές δράσεις σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους
της Εφορείας Αρχαιοτήτων ΦωκίδαςΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο ΠολιτισμούΓενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων
και Πολιτιστικής ΚληρονομιάςΕφορεία Αρχαιοτήτων
ΦωκίδαςΕυρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κέντρο Έρευνας
2014-2020